

III C 493/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

27 października 2020 r.

Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie Wydział III Cywilny w składzie:

Przewodniczący:	Sędzia (del.) Rafał Jasiński
Protokolant:	Agata Nowakowska

po rozpoznaniu 27 października 2020 r. w Warszawie na rozprawie

sprawy z powództwa Syndyka Masy Upadłości (...) Banku (...) w W. w upadłości likwidacyjnej

przeciwko J. B. i T. S.

o zapłatę

1. utrzymuje w mocy nakaz zapłaty wydany w postępowaniu nakazowym przez Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie, III Nc 443/17 z 23 czerwca 2018 r.,
2. zasądza solidarnie od J. B. i T. S. na rzecz Syndyka Masy Upadłości (...) Banku (...) w W. w upadłości likwidacyjnej dodatkowo kwotę 7800 (siedem tysięcy osiemset) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego

III C 493/20

UZASADNIENIE

Pozwem z 7 grudnia 2017 r. Syndyk Masy Upadłości (...) Banku (...) w W. w upadłości likwidacyjnej (zwany dalej „Syndykiem”) wniósł o zasądzenie solidarnie od (...)” spółki z o.o. w P., J. B. i T. S. kwoty 4.128709,99 zł wraz z odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty liczonymi od kwoty 3247740 zł w wysokości czterokrotności stopy lombardowej Narodowego Banku Polskiego, jednakże nie wyższymi niż odsetki maksymalne za opóźnienie oraz odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz o zasądzenie kosztów procesu według norm przepisanych. Jako podstawę faktyczną żądania powód wskazał to, że jest prawnym posiadaczem 2 weksli wystawionych łącznie na dochodzoną przez niego kwotę. Stosunek podstawowy stanowiły zaś dwie umowy kredytu zawarte 31 maja 2011 r.

26 czerwca 2018 r. Sąd wydał nakaz zapłaty uwzględniając powództwo w całości.

Zarzuty od nakazu zapłaty zostały złożone przez wszystkich pozwanych, przy czym zarzuty (...)” spółki z o.o. w P. zostały prawomocnie odrzucone, natomiast wniosek o przywrócenie terminu został zwrócony.

Sąd ustalił w sprawie następujący stan faktyczny:

Na podstawie umowy nr (...) o kredyt długoterminowy z 31 maja 2011 r. (...) Bank (...) w W. udzielił „(...)” spółce z o.o. w Ł. kredytu (obecnie nosząca nazwę (...)” spółka z o.o.) w kwocie 2.450000 zł z terminem zapłaty do 31 maja 2026 r. (k.6). Kredyt został wypłacony 14 czerwca 2011 r. Tego samego dnia na podstawie umowy nr (...) o kredyt długoterminowy udzielił (...)” spółce z o.o. w P. kredytu w kwocie 2.300000 zł z terminem zapłaty do 31 maja 2026

r., przy czym kredyt ten został wypłacony w części w kwocie 2.130000 zł (k.14). Zabezpieczenie obydwu kredytów stanowiły dwa weksle in blanco. Do obydwu weksli zostały dołączone deklaracje wekslowe, które wskazywały na kredyt, którego stanowią zabezpieczenie. W obydwu deklaracjach zostało wskazane, że w przypadku nieuregulowania w terminie należności wynikających z umowy kredytu, kredytodawca będzie uprawniony do wypełnienia weksla na kwotę tych należności powiększoną o odsetki, prowizję i koszty oraz, że może on wypełnić weksel we wszystkich tych przypadkach, w których służy mu prawo zaspokojenia swoich należności przed nadejściem terminu ich płatności, na sumę odpowiadającą wysokości zadłużenia. W treści deklaracji wekslowych podpisanych przez wystawcę i poręczycieli wekslowych dłużnicy weksłowi zobowiązali się do każdorazowego informowania Banku o zmianie adresu (k.48, k50 – deklaracje wekslowe).

Integralną część umowy stanowił Regulamin Kredytowania Działalności Gospodarczej (...) Banku (...) (zwany dalej również Regulaminem kredytowania). W § 31 przedmiotowego Regulaminu zostało postanowione, że w przypadku gdy warunki umowy kredytu nie zostały dotrzymane Bank może wypowiedzieć umowę kredytu (k.67v-68).

W chwili podpisywania ww. umów J. B. była współnikiem oraz prezesem zarządu „(...)” spółki z o.o. w Ł. 8 października 2012 r. T. S. została wpisana do Krajowego Rejestru Sądowego jako współnik i członek zarządu tejże Spółki, przy czym współnikiem pozostawała do 2017 r., zaś członkiem zarządu do listopada 2014 r. (odpis z KRS – k.52-54v).

W okresie obowiązywania umowy kredytu nr (...)” spółka z o.o. w P. spłacała raty kredytu z opóźnieniem i 19 lutego 2015 r. dokonała ostatniej wpłaty, która została zaliczona na poczet odsetek wymagalnych i pokryła zaległości powstałe z tytułu odsetek wymagalnych do 1 marca 2015 r. Powód wypowiedział umowę kredytową w piśmie z 13 maja 2015 r. i wezwał kredytobiorcę do spłaty całości zadłużenia. Oświadczenie to zostało również skierowane do J. B. i T. S. na znany przez kredytodawcę adres (k.27-30).

Opóźnienia występowały również przy spłacie kredytu nr (...), ostatnia wpłata została dokonana 31 marca 2015 r. Kredytobiorca wypowiedział umowę kredytową w piśmie z 13 maja 2015 r. i wezwał kredytobiorcę do spłaty całości zadłużenia. Oświadczenie to zostało również skierowane do J. B. i T. S. na znany przez kredytodawcę adres (k.20-26).

Postanowieniem z 30 grudnia 2015 r. Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie ogłosił upadłość (...) Banku (...) w W. z możliwością zawarcia układu. Postanowieniem z 22 lutego 2016 r. Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie zmienił sposób prowadzenia postępowania upadłościowego Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie w upadłości układowej w W. w ten sposób, że postępowanie upadłościowe z możliwością zawarcia układu zmienić na postępowanie obejmujące likwidację majątku upadłego.

Z uwagi na to, że pozwani nie spełnili świadczenia Syndyk wypełnił weksle i wezwał wystawcę (...)” spółka z o.o. w P. oraz poręczycieli wekslowych J. B. i T. S. do wykupu weksli, informując, że oryginały weksli i deklaracji wekslowej znajdują się w siedzibie Banku przy ul. (...) w W., gdzie można zapoznać się z nimi od 9:00 do 15:00 od poniedziałku do piątku. (k.34-36). Wezwania do wykupu weksli zostały skierowane do J. B. i T. S. na adresy znane Syndykowi. Pierwszy z weksli opiewał na kwotę 2.517294,78 zł, drugi zaś na kwotę 1.611415,21 zł. Termin płatności obydwu weksli został oznaczony na 6 grudnia 2017 r. (k.49, k.51).

Powyższy stan faktyczny wynikał z wyżej wskazanych dokumentów. Autentyczność tych dokumentów nie była kwestionowana przez strony, odmiennie za to były one interpretowane, w tym w szczególności skuteczność doręczenia oświadczenia o wypowiedzeniu umowy kredytu.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo zasługuje na uwzględnienie.

Powód przedstawił wypełnione weksle, z których wynika, że jest prawnym posiadaczem weksla. Weksle te w chwili wystawienia były niezupełne. Na rozprawie 27 października 2020 r. pełnomocnik pozwanych oświadczył, że nie

kwestionuje wyliczeń dokonanych przez stronę powodową, oświadczył, że kwestionuje powództwo co do zasady. Podstawę dochodzonego powództwa stanowiły wierzytelności wekslowe. Jako podstawa faktyczna zostały wskazane również stosunki podstawowe, które zabezpieczały weksle.

Najdalej idącym zarzutem strony pozwanej była nieważność umowy kredytu, którą strona pozwana wiązała z tym, że zaciągnięcie zobowiązania wielokrotnie przekraczało kapitał spółki. Zgodnie z art. 230 k.s.h. zaciągnięcie zobowiązania do świadczenia o wartości dwukrotnie przewyższającej wysokość kapitału zakładowego wymaga uchwały wspólników, chyba że umowa spółki stanowi inaczej, jednakże art. 17 § 1 k.s.h. – który stanowi, że czynność dokonana bez wymaganej uchwały wspólników jest nieważna – nie stosuje się.

Niezasadny okazał się również zarzut dotyczący nie przedstawienia weksła. Wysłanie do wystawcy weksła wezwania do zapłaty z informacją ze wskazaniem terminu wykupu weksła i miejsca płatności spełnia wymóg okazania weksła w rozumieniu art. 38 ustawy z dnia 28 kwietnia 1936 roku Prawo wekslowe. Przewidziany w tym przepisie wymóg przedstawienia weksła do zapłaty ma służyć zapewnieniu dłużnikowi możliwości oceny legitymacji posiadacza weksła oraz sprawdzeniu sposobu wypełnienia weksła (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 28 listopada 2018 r., VI ACa 389/17). Strona pozwana na rozprawie 27 października 2020 r. cofnęła wnioski dowodowe, które były skierowane na wykazanie, że dłużnicy weksłowi nie mieli możliwości zapoznania się z oryginałem weksła w siedzibie Banku w dacie wskazanej przez Syndyka. W ocenie Sądu zachowanie Syndyka uniemożliwiające zapoznanie się z treścią weksła byłoby nieracjonalne, mając zwłaszcza na uwadze to, że wraz z pozwem został złożony oryginał weksła.

Istota sporu sprowadzała się zatem do skuteczności wypowiedzenia umowy kredytu. Skuteczność wypowiedzenia należy zatem rozpatrywać w relacjach pomiędzy kredytobiorcą a kredytodawcą. Kredytobiorcą był „(...)” spółce z o.o. w Ł.. Skuteczność wypowiedzenia umowy kredytobiorcy nie była kwestionowana przez strony, nie budziła ona wątpliwości Sądu. Podkreślić przy tym należy, że ani T. S., ani J. B. nie mieli statusu kredytobiorcy. Ich status ograniczał się do poręczenia wekslowego. Jako poręczyciele weksłowi winni zostać poinformowani o opóźnieniu w spłacie zobowiązania przez kredytobiorcę (art. 76a ustawy z 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe, zwanej dalej Prawem bankowym). Nie istniał natomiast obowiązek wypowiedzenia im umów kredytu, albowiem to nie oni byli kredytobiorcami.

Kredytodawca wysłał do adresatów oświadczenia o wezwaniu do zapłaty pod rygorem wypowiedzenia, wypowiedzenie oraz wezwanie do stawienia się do siedziby Banku celem wykupu weksła na znany mu i podany przez dłużników adres. Poręczyciele weksłowi podpisując deklarację wekslową zobowiązali się do informowania kredytodawcy o zmianie adresu. Tego rodzaju obowiązek służył prawidłowemu wykonywaniu umowy kredytu, w tym w szczególności wzajemnego komunikowania się i lojalnego wykonania tej umowy. Skuteczność wysłania oświadczeń woli i oświadczeń wiedzy do poręczycieli wekslowych uzależniona zatem była nie tyle od odebrania kierowanej do nich przesyłki, lecz możliwości zapoznania się z treścią przedmiotowych oświadczeń. Sąd podziela stanowisko wyrażone wielokrotnie w orzecznictwie Sądu Najwyższego i sądów powszechnych, że w rozumieniu art. 61 § 1 k.c. możliwość zapoznania się z treścią oświadczenia przez adresata nie może być utożsamiana z rzeczywistym zapoznaniem się przez niego z tym oświadczeniem, co oznacza, że skuteczne złożenie oświadczenia woli następuje także w sytuacji, w której co prawda adresat oświadczenia woli nie zna jego treści, ale miał realną możliwość zapoznania się z nią, gdyż doszła ona do niego w taki sposób, że mógł się z nią zapoznać (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 22 marca 2017 r., III CSK 148/16). Poręczyciele weksłowi mogli zapoznać się w terminie pozostawiania przesyłki w placówce pocztowej. Jednocześnie, mimo zmiany adresu zamieszkania, mieli obowiązek kontrolowania korespondencji dochodzącej na adres wskazany w deklaracji wekslowej, bądź też informowania Banku o zmianie adresu. Nie wykonanie tego obowiązku prowadziło do uznania, że powyższe oświadczenia Banku a następnie po ogłoszeniu upadłości oświadczenia Syndyka były skuteczne w świetle art. 61 § 1 k.c.

Pozostawało poza sporem to, że kredytobiorca pozostawał w opóźnieniu w płatności rat kredytu. W ocenie Sądu niezasadny jest zarzut odnoszący się do tego, że wypowiedzenie umowy kredytu było przedwczesne. Podkreślić bowiem należy, że art. 75c Prawa bankowego wszedł w życie 27 listopada 2015 r., natomiast same oświadczenia zostały złożone w maju 2015 r., przy czym ustawodawca nie przewidział wstecznego działania ustawy wprowadzającej

ten przepis w życie. Regulamin kredytowania w chwili zawarcia umów kredytu oraz wypowiedzenia umów, w tym w szczególności § 31 i 32 przedmiotowego regulaminu nie przewidywał konieczności wprowadzenia przez Bank procedury restrukturyzacyjnej, ani też oczekiwania na złożenie przez dłużników wniosku o restrukturyzację zadłużenia. Sąd dostrzegł, że przedegzekucyjne wezwania do zapłaty wysłane do kredytobiorcy oraz poręczycieli wekslowych wróciły nieodebrane z poczty. W wezwaniach kredytodawca wskazał 7-dniowy termin na zapłatę zaległości pod rygorem wypowiedzenia umowy. Odstęp pomiędzy skierowaniem wezwań do zapłaty pod rygorem wypowiedzenia umowy a wypowiedzeniem umowy wynosił dwa tygodnie. Wprawdzie materiał sprawy nie zawiera danych odnośnie tego, kiedy adresaci mogli zapoznać się z treścią wezwań do zapłaty, niemniej jednak nie zmienia to faktu, że kredytobiorca w chwili składania oświadczenia woli o wypowiedzeniu umowy kredytu pozostawał w opóźnieniu, toteż istniały podstawy do wypowiedzenia umowy kredytu. Zgodzić się przy tym należy ze stanowiskiem strony powodowej, że w przypadku nawet gdyby ten 7-dniowy termin nie został dochowany wpłynęłoby to na zachowanie pozwanych, w tym w szczególności, że spłaciliby oni zaległość. Dłużnicy, w tym w szczególności pozwane J. B. i T. S. nie informowały Banku o zmianie swojego adresu do korespondencji, nie odbierały przesyłek pocztowych do nich adresowanych, nie miały mimo skuteczności doręczenia oświadczeń wiedzy na temat tego wezwania.

Niezasadny okazał się również podniesiony zarzut przedawnienia. Sąd podzielił stanowisko, że roszczenia z weksła własnego skierowane przeciwko jego wystawcy i poręczycielom przedawniają się z upływem trzech lat od daty płatności weksła, co odnosi się także do weksła in blanco, w którym data płatności została wypełniona przez wierzyciela wekslowego – art. 70 w zw. z art. 103 PrWeksl. (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 4 czerwca 2003 r., I CKN 434/01). Roszczenie z weksła własnego przeciwko wystawcy oraz poręczycielowi przedawnia się z upływem lat trzech, także wtedy, gdy weksel jako niezupełny został wręczony dla zabezpieczenia określonego roszczenia (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 31 stycznia 2007 r., II CSK 426/06). Za trafnością powyższego stanowiska przemawia samodzielność roszczenia ze stosunku wekslowego i ze stosunku podstawowego. W realiach niniejszej sprawy weksel został wypełniony przed upływem trzyletniego terminu przedawnienia roszczeń z tytułu umowy kredytu (art. 118 § 1 k.c.). Ponadto bieg przedawnienia należy liczyć od dnia wymagalności roszczenia, lub gdy ta wymagalność jest uzależniona od działania wierzyciela od dnia, w którym roszczenie stałoby się wymagalne, gdyby uprawniony podjął czynność w najwcześniejszym możliwym terminie (art. 120 § 1 k.c.) a nie od dnia zawarcia umowy kredytu.

O kosztach procesu Sąd postanowił na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. Z uwagi na to, że w postępowaniu nakazowym Sąd zasądził kwotę 7200 zł tytułem kosztów zastępstwa prawnego, po wniesieniu zarzutów należało zasądzić dodatkowo kwotę 7800 zł, albowiem w przypadku skutecznego wniesienia zarzutów wynagrodzenie pełnomocnika będącego adwokatem ustala się na zasadach ogólnych i winno ono wynosić w sumie 15000 zł (§ 3 ust. 2 i § 2 punkt 8 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie).

Z powyższych względów Sąd orzekł jak w sentencji wyroku na podstawie art. 493 § 4 k.p.c.